Stiftelsen norsk Okkupas...

107426

...dag den 5. desember 1931. Dagsavisen

Vidneavhørelsen fortsetter.

Forsvaret krysseksaminerer politividnene.

Mange noverensstemmelser.

Dom mandag eller tirsdag.

Resyme.

Lagmannsrettssaken mot Arthur ...berg, Johan Karlsen, Georg Johannesen Dyrkoll, Halfdan Leidor ...ng, Karl Oskar Halvorsen, ...ng J. Henningsen som påbegynt ...dag 1 desember er nu så langt fremskredt at 30 vidner nu er avhørt og 14 til gjenstår tilslidig (lørdag). Dermed ...vidneavhørelsen i denne sak slutt. ...dermed slutter vinstnok også denne ...ste retsbehandling, idet lagmannen ...er i høre tinget tidligere idag.

Forsvaret kan da begynne mandag ...ogen og vil vel være ferdig til middag ...lørdag 1-8-tiden, og det kan hende at ...dommen vil falle sent mandag kveld. ...dommen kan neppe bli avsagt før tirsdag ...middag — eller i tidligste laget ...sent mandag kveld.

Mandagens rettsmøte begynte ...kl 9,30 tiden med avhørelse av ...ergeralist Per Johansen, Skien, som hadde vært tiltalte ved ...ningen 3. juni. Vidnet hadde ...dig i undergangen da den første ...ret blev sprengt. Vidnet hadde ...t merke til at en person klatret ...i gjerdet og forsøkte å trykke ...ten ned, hvilket også lyktes. I ...dning nedbrytning av gjerdet ...t lasteplassen mente vidnet at ...dette blev gjort med vilje.

Vidnet hadde lagt merke til ...Berby gjorde sitt beste til å stoppe ...mengden før de begynte å ...trykke ned gjerdet. Vidnet hadde ...så lagt merke til at deputasjonen med Berby i spissen hadde ...gjort forsøk på å komme inn den ...lle porten. Der stod altså Berby da gjerdet gikk

«Nu går gjerdet». «Alrigth», ...sa Berby.

Statsadv.: Sa Berby noe!

— Det stod en ved siden av Berby som sa: «Nå går gjerdet». ...Berby så han litt bekymret ut, ...men sa sa han: «Det er alrigth ...».

Lagm.: Hvilket inntrykk fikk ...du av toget da det kom på veien?

— Det var bra stemning.

Optrinnet mellem lensmann ...Jacobsen og Berby så vidnet ikke.

Syk mann halea ut.

Vaktmann Johan Eliassen, Menstad, hadde vært syk ca. 1½ ...år og hadde fått lov til å sitte ...i seilmakerverkstedet, da jeg ikke tillte å være ute. Så kom endel ...andre personer og sa at jeg måtte komme ut og melde mig for komiteen. Og så kom en stor person inn og hentet mig ut hvor ...jeg blev ført frem for Berby som ...sa: De er også streikebryter som ...andre, og bare skjuler dere under dette kontraktssystemet. To ...personer tok da og ledet mig ut. Ved porten vrikket jeg benet, og ...han sa: Vi ser du har ondt i beset, vi skal dra dig ut. Noen sa: ...Ikke rør ham, dere har tatt feil ...mann. Andre sa: Nei vi har ikke ...tatt feil. Nielsen hadde sagt: ...Hvad i alle verden skal da dere med ...ham da. Så kom politiet og løste ...sig.

Der opstod nu et ordskifte mellem Lie og vidnet om hvorvidt ...han var streikebryter eller ikke.

Avtvunget at lofte.

Kranforer Olaf Bredesen, Menstad, hadde opholdt sig i lager nr. 5 da toget kom. Vidnet og en av hans kamerater hadde ...begitt sig bortover mot kontoret, ...hvori vidnet opholdt sig da toget stormet inn på plassen. Vidnet hadde gått ut og traff først Berby. Jeg blev spurt av Berby om ...jeg vilde opsi min 3 måneders kontrakt. Jeg var uvillig til dette men måtte tilslutt love det. Det var da tanken å ordne dette med en gang, men Leiulfsrud foreslo at dette skulde ordnes senere.

— De blev tvunget til å love det da?

— Ja jeg turde ikke ansigte ...mot Dem!

— Ja.

— Men i forhørsretten sa De ...at Berby ikke knyttet ...

Lie: Knyttet Berby ...mot Dem!

— Ja.

— Men i forhørsretten sa De ...at Berby ikke knyttet ...

Berby og Heldal var ophisset, men Lundin var beherket. Med hensyn til spørsmålet om det påfølgende møte på Furuheim hadde demonstrantene sagt at det skulde holdes et forhandlingsmøte og at det skulde bli et gunstig resultat. Vidnet blev ikke ført ut. Med hensyn til Berby så hadde han knyttet neven mot ham. Vidnet hadde også sett Hjalmar Gundersen sitte på en tønne, og at da Berby så ham sa han: «Her sitter Gundersen, han skal jeg snakke et par ord med».

Nu skal dere bli hjemme.

Kranfører Hans Pedersen, Menstad. Vidnet hadde sett at Berby tok Hjalmar Gundersen i strupen, og han blev så medtatt at han måtte sette sig ned på en tønne. Ute på plassen blev vidnet fremstillet for Berby, som hadde sagt at han måtte møte heste dag kl. 6 på Furuheim. Jeg kan ikke møte så tidlig for jeg skal arbeide imorgen. De svarte Berby: Nu skal dere være hjemme. Det kan ikke De bestemme, svarte jeg.

Statsadv.: Blev De forulempet.

— Jeg fikk endel slag og spenn og jeg vil ikke snakke om alle skjelleordene. Mengden ropte at vi skulde kastes i vannet.

«Dere skal drepes!»

Lagerarbeider Halfdan Larsen hadde kommet op i den svære svermen med en gang. Han blev ikke fremstillet for noen, men måtte gå mellem geleddene.

Statsadv.: Blev dere tilsnakket!

— Ja, en sa: «Kommer dere igjen imorgen skal vi drepe dere».

Nielsen hadde anmodet vidnet om å fjerne sig ut av tomten da han var redd for at det skulde hende ham noe.

Bare et slag i hodet.

Lagerarbeider Halvor Halvorsen, Borge: Det kom en demonstrant op til oss og sa vi skulde gå ut, og det gjorde vi. Da vidnet kom ut måtte han gå spisarot.

Statsadv.: Blev De forulempet!

— Fikk bare et slag i hodet.

— Bare et slag! Var det hårdt!

— Ja, jeg kjente det a.

Vidnet blev også fryktelig skjelt ut.

— Hvorfra kom slaget!

— Bakfra.

Demonstrantene skulde til Menstad.

Politikonstabel Karl Kristian Andersen, Skien, hadde vært med lensmann Jacobsen for å forsøke å stoppe demonstrantene så de ikke skulde komme ned til Menstad-lagerne. Vidnet hadde hatt inntrykk av at Berby var leder av Porsgrunnstoget. — Mens vidnet stod ca. 100 meter forsn første port kommer toget. Da toget kom på vært holdt — vi stod i sperring — rakte vi op hendene og vårelet at veien var sperret. Men der blev sagt: «Gå på». Da toget kom helt inn på oss tok Jacobsen fatt i Berby. Vidnet hadde lagt spesielt merke til Karl Halvorsen som gikk frem som en villmann, og ropte til de andre: «Gå på». — Berby gikk ikke helt i spissen. Jeg fikk tak i Karl Halvorsen og la ellers merke til at Harry Halvorsen var merkeløsrevne, ikke forhen Karl Oscar Halvorsen. Jeg tok som slagt tak i Halvorsen og stoppet ham og gjorde ham om de øvrige tydelig opmerksom på at øvrige var uvillig og at de burde ...

Politikonstabel Karl Kristian Andersen, vi skal frem, ingenting kan hindre oss, og der blev ropt at man skulde løfte portene av hengelene. Jeg måtte pøny gjennem toget for å komme inn til de andre politifolk. På tilbakeveien advarte jeg mange mot å fortsette. Blandt de første var bl. a. Hartvig Nilsen, som imidlertid ikke er tiltalt, mens jeg forsøkte å forene mig med hovedstyrken holdt de på å brekke ned det endre gjerdet. Jeg la merke til en mann på toppen av gjerdet, og det var Severin Dyrkoll. Da jeg ropte navnet på ham krabbet han ned av gjerdet og forsvant i flokken. De slapp gjerdet alle sammen et sieblikk. Men så spilte musikken op igjen og de gikk på gjerdet med fornyet kraft. Da så jeg en fyr, som jeg senere kjente igjen i Halfdan Isedor Pedersen. Han trykket på gjerdet og vilde ikke gå ned. Det hjalp ikke å snakke til ham.

Dyrkoll står på gjerdet.

Så kom Dyrkoll igjen frem og hjalp til med å sprenge gjerdet. Det var ikke noe trengsel i det avlukket hvor de stod. Dyrkoll var helt oppe på gjerdet og Pedersen halvt oppe.

Lie eksaminerte vidnet om hvorledes han efter 7 ukers forløp kunde gjenkjenne Pedersen.

Vidnet hadde lagt spesielt merke til snakketøi og var sikker på det var Pedersen. Han trodde forresten han hadde strihatt og merk (blå) dress. En lapp-bandasje — som tiltalte alltid har på pannen hadde ikke vidnet lagt merke til. Men vidnet hadde heller ikke lagt merke til denne lapp da han gjenkjente ham for han satte hatten i nakken.

Lie mente at vidnet husket feil og bebudet å vilde føre bevis for det.

Hanssen: Er De sikker på De hadde ...

— Ja.

Der stod igjen ...

mellem vidnet på den ene side og Lie og tiltalte på den andre side om hvor vidnet traff tiltalte da han gjenkjente ham og hvordan tiltalte da hadde vært iklædt. Vidnet mente at tiltalte kom ut av sitt hus med strihatt på og tiltalte hevdet at vidnet hadde sett ham liggende på divanen i stuen, uten strihatt.

Vidnet gjentok at han var sikker i sin sak, og bemerket at det var en annen politimann som hadde vært inne i stuen.

John Varholm, 58 år, tomtearbeider på Menstad. Han var en av dem som arbeidet på 3 månedskontrakt.

Han forklarte at Berby hadde tatt tak i ham og sagt: «Se og kom ut». I spisarotgangen var han blitt truet og sparket o. s. v. En som førte ham ut hadde sagt til ham at kom han igjen dagen efter skulde han bli slått ihjel.

Statsadv.: Kjente De Berby frå før!

— Ja, meget godt.

— Så han ophisset ut!

— Ja — nervøs og opskaket.

— De kjente ikke noen enkelt?

— Nei — jo — jeg kjente et par av dem. De så ut som nøs, furier og fråden stod av munnen på dem.

Berby, jeg husker ikke opsoden så nøie, men han sagde jeg så noe alikt som Varholm sa. Det var det beste for ham å komme ut, ...skulde jo ha forhandlinger dagen efter. Det var alle de i den Berby hadeskt jeg bad Varholm gå ut.

Forsvarer Lie: Kjente De til fytalen om at det skulde være heste ...

— Nei, det hørte ...

Varholm ...

Thorvald K. Sørensen, 54 årpå — går nedre port også var brutt!

— Jeg blev stående på min plass ved vakten.

— Blev porten åpnet!

— Nei — men gjerdet blev jo revet ned.

— Så De hvordan det gikk for sig på lasteplassen!

— Nei — jeg var ikke derude.

Forsv. Lie: Blev det sagt noe til toget fra ingenier Nielsen!

— Ja, han ropte på Berby.

Forsv. Hanssen: Så De mannen som holdt på med den første porten!

— Ja, men det var så langt undav at jeg kunde ikke se hvem det var.

— Det har vært nevnt at det var en Einar Eriksen som holdt på med porten!

— Det kan ikke jeg si noe sikkert om — jeg var for langt vekk.

Vaktmann Anthon Mathisen, Menstad, forklarte at han var nede ved jernbanebryggen da demonstrantene kom og hadde sett portene og gjerde rek.

— Så De hvem som stod oppe på porten og strevet med den!

— Ja, jeg synes det var Einar Eriksen, Bele, men jeg kan ikke si det bestemt. Vidnet forklarte videre at det var mange som hadde sagt det efterpå og at det var Eriksen som holdt på med porten.

— Blev det tatt fatt på Dem derneede!

— Ja, jeg gikk ipa på kontoret. Og da kom noen og bad oss komme ut. Ute så jeg da Berby ha Bredesen for sig og ba ham si op kontraktene.

Han hadde videre sett enkelte bli ført ut mellem de røde fanene, men det hadde han sluppet. Han hadde kommet op til spisarbrakken.

Forsv. Lie: Hørte De Berby ...

— Nei.

— Men det hørte De ...

forklaring ...

Denne ...

forklarte ...

vidnet ...

likevel ...

mengden ...

«Det er jo ikke godt å huske alt sammen i dette heve», slutter vidnet.

Forsvarsvidnene begynner.

Vidnene var inndelt i grupper, og det var nu forsvarets tur til å føre endel vidner.

Som første vidne blev ført ordfører Frisak, Porsgrunn.

Forsvareren o. rasl. Lie bad vidnet forklare om hvad Porsgrunn kommune hadde gjort for å få slutt på de urolige forhold.

Ordføreren begynte på en lengere redegjørelse, men blev stoppet av lagmannen. Gjøeskort fortalte da ordføreren at han hadde vært i Oslo sammen med ordføreren i Gjerpen og forsøkt å få en ordning med Hydro, men det var mislykket.

Sekretær Karsten Torkildsen, Notodden, meddelte at Hydro var varslet om at de forsted Hydros hensikt med å ...

Lie: Hvad blev det bodskap ...

Lie: Var De med ...

— Jeg ...

— Nei, jeg var ikke så langt ...

— Så De Berby siste gang ...

— Jeg så ikke Berby fra vi gikk fra

Sluttesen norsk Okkupasjonsmuseum

[illegible] Karlsen, Georg Johan[illegible], Karl Oskar Halvorsen, [illegible] Halvorsen, Einar A. Eriksen og [illegible] Kaasingsen [illegible] Albertsen [illegible] 1 december er nu så langt fremskredt at 30 vidner nu er ophørt og 14 [illegible] (lørdag). Dermed [illegible] denne del av [illegible] slutt. Ved [illegible] vil dommen bende [illegible] kommende torsdag — eller i tidligste laget til mandag kveld.

Gårsdagens rettsmøte begynte kl. 9,30 tiden med avhørelse av [illegible] Per Johansen, Skien, som hadde vært tiltalte ved [illegible] 3. juni. Vidnet hadde [illegible] i undergangen da den første [illegible] blev sprengt. Vidnet hadde [illegible] merke til at en person klatret [illegible] i gjerdet og forsøkte å trykke [illegible] ned, hvilket også lyktes. I [illegible] nedbrytning av gjerdet [illegible] lastepladsen mente vidnet at [illegible] blev gjort med vilje.

Vidnet hadde lagt merke til [illegible] gjorde sitt beste til å stoppe [illegible] mengden, før de begynte å [illegible] ned gjerdet. Vidnet hadde [illegible] lagt merke til at deputasjo[illegible] med Berby i spissen hadde [illegible] forsøk på å komme inn den [illegible] porten. Der stod altså Berby [illegible] gjerdet gikk

«Nå går gjerdet». «Alrigth», [illegible] sa Berby.

Statsadv.: Sa Berby noe?

— Det stod en ved siden av Berby som sa: «Nå går gjerdet». [illegible] så han litt bekymret ut, [illegible] sa han: «Det er alrigth».

Lagm.: Hvilket inntrykk fikk [illegible] av toget da det kom på veien?

— Det var bra stemning.

Optrinnet mellem lensmann Jacobsen og Berby så vidnet ikke.

Syk mann hales ut.

Vaktmann Johan Eliassen, Menstad, hadde vært syk ca. 1½ [illegible] og hadde fått lov til å sitte [illegible] selmakerverkstedet, da jeg ikke [illegible] tillte å være ute. Så kom endel [illegible] personer og sa at jeg måtte komme ut og melde mig for [illegible]. Og så kom en stor person inn og hentet mig ut hvor [illegible] blev ført frem for Berby som [illegible]: De er også streikebryter som [illegible] andre, og bare skjuler dere under dette kontraktssystemet. To personer tok da og ledet mig ut. Ved porten vrikket jeg benet, og [illegible] sa: Vi ser du har ondt i beinet, vi skal dra dig ut. Noen sa: [illegible] ikke rør ham, dere har tatt feil [illegible]. Andre sa: Nei vi har ikke tatt feil. Nielsen hadde sagt: Hvad i allverden skal da dere med [illegible] da. Så kom politiet og løste [illegible].

Der opstod nu et ordskifte mellem Lie og vidnet om hvorvidt [illegible] var streikebryter eller ikke.

Avtvunget et løfte.

Kranfører Olaf Bredesen, Menstad, hadde opholdt sig i lager nr. 5 da toget kom. Vidnet [illegible] en av hans kamerater hadde da begitt sig bortover mot kontoret, hvori vidnet opholdt sig da toget stormet inn på plassen. — Vidnet hadde gått ut og traff først Berby. Jeg blev spurt av Berby om jeg vilde opsi min 3 måneders kontrakt. Jeg var uvillig til dette men måtte tilslutt love det. Det var da tanken å ordne dette med en gang, men Lejulfsrud foreslo at dette skulde ordnes senere.

— De blev tvunget til å love det da?

— Ja jeg turde ikke annet.

Lie: Knyttet Berby noen ting mot Dem?

— Ja.

— Men i forhøreretten har De sagt at Berby ikke knyttet noen ting mot noen men han faktisk med hendene.

— Det kan jeg kanske ha sagt men det er nu min fulle overbevisning at han truet mig med knytteneve.

Kast dem i vannet.

Formann John Olsen Lejulfsrud, Menstad, hadde [illegible] utenfor kontorbygningen da demonstrantene kom. Vidnet [illegible] blitt ført frem for [illegible] og Lundin. Vidnet [illegible] hadde utfø[illegible] bedet. Noen i mengden [illegible] hiv de [illegible] de, men Lundin var behersket.

Med hensyn til spørsmålet om det påfølgende møte på Furuholm, hadde demonstrantene sagt at det skulde holdes et forhandlingsmøte og at det skulde bli et gunstig resultat. Vidnet blev ikke ført ut. Med hensyn til Berby så hadde han hørt navn med ham. Vidnet hadde [illegible] [illegible] [illegible]

avhørelsen fortsetter.

et krysseksaminerer politividnene.

Mange noverensstemmelser.

Dom mandag eller tirsdag.

Berby og Heldal var ophissede, men Lundin var beheraket.

Med hensyn til spørsmålet om det påfølgende møte på Furuheim hadde demonstrantene sagt at det skulde holdes et forhandlingsmøte og at det skal de bli et gunstig resultat. Vidnet blev ikke ført ut. Med hensyn til Berby da hadde han knyttet neven mot ham. Vidnet hadde også sett Hjalmar Gundersen sitte på en tønne, og at da Berby så ham sa han: «Her sitter Gundersen, han skal jeg snakke et par ord med».

Nu skal dere bli hjemme.

Kranführer Hans Pedersen, Menstad. Vidnet hadde sett at Berby tok Hjalmar Gundersen i strupen, og han blev så meddatt at han måtte sette sig ned på en tønne. Ute på plassen blev vidnet fremstillet for Berby, som hadde sagt at han måtte møte neste dag kl. 6 på Furuheim. Jeg kan ikke møte så tidlig for jeg skal arbeide imorgen. Da svarte Berby: Nu skal dere være hjemme. Det kan ikke De bestemme, svarte jeg.

Statsadv.: Blev De forulempet.

— Jeg fikk endel slag og spenn og jeg vil ikke snakke om alle skjellsordene. Mengden ropte at vi skulde kastes i vannet.

«Dere skal drepes!»

Lagerarbeider Halfdan Larsen hadde kommet op i den svære svermen med en gang. Han blev ikke fremstillet for noen, men måtte gå mellem geleddene.

Statsadv.: Blev dere tilsnakket?

— Ja, en sa: «Kommer dere igjen imorgen skal vi drepe dere».

Nielsen hadde anmodet vidnet om å fjerne sig ut av tomten da han var redd for at det skulde hende ham noe.

Bare et slag i hodet.

Lagerarbeider Halvor Halvorsen, Borge: Det kom en demonstrant op til oss og sa vi skulde gå ut, og det gjorde vi. Da vidnet kom ut måtte han gå spisarot.

Statsadv.: Blev De forulempet?

— Fikk bare et slag i hodet.

— Bare et slag! Var det hårdt?

— Ja, jeg kjente det a.

Vidnet blev også frykteig skjelt ut.

— Hvorfra kom slaget?

— Bakfra.

Demonstrantene skulde til Menstad.

Politikonstabel Karl Kristian Andersen, Skien, hadde vært ved lensmann Jacobsen for å forsøke å stoppe demonstrantene så de ikke skulde komme ned til Menstad-lagerne. Vidnet hadde hatt inntrykk av at Berby var leder av Porsgrunnstoget. — Mens vidnet stod ca. 100 meter foran første port kommer toget. Da toget kom på vert holdt — vi stod i sperring — rakte vi op hendene og vårdet at veien var sperret. Men der blev sagt: «Gå på». Da toget kom helt inn på oss tok Jacobsen fatt i Berby. Vidnet hadde lagt spesielt merke til Karl Halvorsen som gikk frem som en villmann og ropte til de andre: «Gå på». — Berby gikk ikke helt i spissen. Jeg fikk tak i Karl Halvorsen og la ellem merke til at Harry Halvorsen var merkelærer og gikk forbi Karl Oscar Halvorsen. Jeg tok som dagt tak i Halvorsen og stoppet ham og gjorde såvel ham som de øvrige tydelig opmerksom på at dette var ulovlig og at de burde betenke sig på å gå videre. Halvorsen sa de skulde frem og ødelegge at det var ingenting som [illegible] i deres fremtvungen [illegible] Musikken hadde [illegible] folkene [illegible] spill og jeg forsøkte å [illegible] musikken og tok [illegible] Hjalmar [illegible] ytter ikke dette Andersen, vi skal frem. Ingenting kan hindre oss, og der blev ropt at man skulde slette portene av hengelåse. Jeg måtte pøny gjennem toget for å komme inn til de andre politifolk. På tilbakeveien advarte jeg mange mot å fortsette. Blandt de første var bl. a. Hartvig Nilsen, som imidlertid ikke er tiltalt, mens jeg forsøkte å forene mig med hovedstyrken holdt de på å brekke ned det andre gjerdet. Jeg la merke til en mann på toppen av gjerdet, og det var Severin Dyrkoll. Da jeg ropte navnet på ham krabbet han ned av gjerdet og forsvant i flokken. De slapp gjerdet alle sammen et sieblikk. Men så spilte musikken op igjen og de gikk på gjerdet med fornyet kraft. Da så jeg en fyr, som jeg senere kjente igjen i Halfdan Isedor Pedersen. Han trykket på gjerdet og vilde ikke gå ned. Det hjalp ikke å snakke til ham.

Dyrkoll står på gjerdet.

Så kom Dyrkoll igjen frem og hjalp til med å sprenge gjerdet. Det var ikke noe trengsel i det avlukket hvor de stod. Dyrkoll var helt oppe på gjerdet og Pedersen halvt oppe.

Lie eksaminerte vidnet om hvorledes han efter 7 ukers forløp kunde gjenkjenne Pedersen.

Vidnet hadde lagt spesielt merke til ansiktet og var sikker på det var Pedersen. Han trodde forresten han hadde strihatt og mørk (blå) dress. En lapp-bondsvje — som tiltalte allitid har på pannen hadde ikke vidnet lagt merke til. Men vidnet hadde heller ikke lagt merke til denne lapp da han gjenkjente ham før han satte hatten i nakken.

Lie mente at vidnet husket feil og bebudet å vilde føre bevis for det.

Hansteen: Er De sikker på De husker riktig?

— Ja.

Der stod igjen [illegible] mellem vidnet på den ene side og Lie og tiltalte på den annen side om hvor vidnet traff tiltalte da han gjenkjente ham og hvordan tiltalte da hadde vært kledt. Vidnet mente at tiltalte kom ut av sitt hus med strihatt på og tiltalte bevdet at vidnet hadde sett ham liggende på divanen i stuen, uten strihatt.

Vidnet gjentok at han var sikker i sin sak, og bemerket at det var en annen politimann som hadde vært inne i stuen.

John Varholm, 55 år, tomtearbeider på Menstad. Han var en av dem som arbeidet på 3 månedskontrakt.

Han forklarte at Berby hadde tatt tak i ham og sagt: «Sy og kom ut». I spisarotgangen var han blitt truet og sparket o. s. v. En som førte ham ut hadde sagt til ham at kom han igjen dagen efter skulde han bli slått ihjel.

Statsadv.: Kjente De Berby fra før?

— Ja, meget godt.

— Så han ophisset ut?

— Ja — nervøs og opskaket.

— De kjente ikke noen enkelt?

— Nei — ja — jeg kjente et par av dem. De så ut som noen furier og fradeg stod av munnen på dem.

Berby: Jeg husker ikke episoden så nøie, men kan være at jeg sa noe slikt som Varholm sa. Det var det beste for ham å komme ut — vi skulde jo ha forhandlinger dagen efter. Det var alldes i den beste hensikt jeg bad Varholm gå ut.

Forsvarer Lie: Kjente De til avtalen om at det skulde være møte neste dag?

— Nei, det hørte jeg først da efter [illegible]

Vaktmesteren [illegible] forklaring.

Ole Horvelt, 52 år, vaktmann på Menstad. Han [illegible] vaktmann [illegible] de porten blev brukket ned [illegible] tarpå — når nedre port også var brutt?

— Jeg blev stående på min plass ved vakten.

— Blev porten åpnet?

— Nei — men gjerdet blev jo revet ned.

— Så De hvordan det gikk for sig på lasteplassen?

— Nei — jeg var ikke dernede.

Forsv. Lie: Blev det sagt noe til toget fra ingeniør Nielsen?

— Ja, han ropte på Berby.

Forsv. Hansteen: Så De mannen som holdt på med den første porten?

— Ja, men det var så langt undav at jeg kunde ikke se hvem det var.

— Det har vært nevnt at det var en Einar Eriksen som holdt på med porten.

— Det kan ikke jeg si noe sikkert om — jeg var for langt vekk.

Vaktmann Anthon Mathisen, Menstad, forklarte at han var nede ved jernbanebryggen da demonstrantene kom og hadde sett portene og gjerde rek.

— Så De hvem som stod oppe på porten og strevet med den?

— Ja, jeg synes det var Einar Eriksen, Bele, men jeg kan ikke si det bestemt. Vidnet forklarte videre at det var mange som hadde sagt det efterpå også at det var Eriksen som holdt på med porten.

— Blev det tatt fatt på Dem dernedes?

— Ja, jeg gikk inn på kontoret. Og da kom noen og bad oss komme ut. Ute så jeg da Berby ha Bredesen for sig og be ham si op kontraktene.

Han hadde videre sett enkelte bli ført ut mellem de røde fanene, men det hadde han sluppet. Han hadde kommet op til spissbrakken.

Forsv. Lie: Hørte De Berby rope ut massen skulde holde sig rolig?

— Nei.

— Men det sier De i Deres forklaring i dommerstaten?

— Denne hans forklaring blev opført og vidnet erkjente da at han likevel hadde hørt Berby be mengden være rolig, men det nytter ikke nu.

«Det er jo ikke godt å huske alt sammen i dette her», slutter vidnet.

Forsvarsvidnene begynner.

Vidnene var inndelt i grupper, og det var nu forsvarets tur til å føre endel vidner.

Som første vidne blev ført ordfører Frisak, Porsgrunn.

Forsvareren begynte på en lengere redegjørelse, men blev stoppet av lagmannen. Gaseskort fortalte da ordføreren at han bl. a. hadde vært i Dalo sammen med ordføreren i Gjerpen og forsøkt å få en ordning med Hydro, men det var mislykket.

Sekretær Karsten Torkildsen, Notodden, meddelte at Hydro var vårlet om at de forstod Hydros hensikt med 3 månedskontraktene. Advokat Eriksen hadde da svart: «Har De noen gang vært syl om det». På om virket dette som en kynisk gjøkelse.

Lie: Hvad blev det mødelige resultat av forhandlingene?

— At kontraktarbeiderne ikke skulde kunne benytte til lønsallerlønsbeslutningen.

Peder Matthias Olsen, grørarbeider, Menstad: Hvad sa De da Berby? De med [illegible]

— Hvad [illegible]

[illegible] til porten [illegible] Og [illegible] De kommer [illegible] De kommer [illegible] til Berby [illegible]

— Nei — jeg var ikke så langt fremme.

— Så De Berby siste gang forved portene?

— Jeg så ikke Berby fra vi gikk fra slippen og til vi kom ned til den andre porten. Jeg hørte at Nielsen ropte til Berby at han skulde trekke sine tropper tilbake. Jeg hadde inntrykk av at Roll-Hansen gjerne vilde skyvi skulde komme igen og forhandle, men Nielsen var imot. Jeg så Berby ta op klokken og sit vett minutter, med så kan straks efter ta klokken i lommen igjen. Berby og jeg og flere stod oppe på skråningen og da gikk porten. Nede på plassen hadde Berby sakt at det ikke vilde bli krummet et hår på strikebryternes hoder.

Forsv. Lie: Så De Gundersen dernede?

— Ja.

— Stod De nær Berby?

— Hele tiden.

— Knyttet Berby neven for Gundersen?

— Neida — ikke tale om.

— Hvor var Gundersen dernede?

— Han satt ved siden av en vegg.

Forsv. Hansteen: De har forklart at folk stod som sill i en tønne?

— Ja, det kan ikke karakteriseres på en bedre måte. Ved undergangen stod man tett i tett, og jeg var helt redd for å bli klemt ihjel.

— Hvor langt stod De fra porten?

— A — sånn 2—3 meter.

— Kjenner De politi Andersen?

— Nei.

— Dette politi har nemlig forklart at han gikk imellem mengden og bad dem holde sig rolig.

— Nei — det var helt umulig. Det var ikke plass til en lillefinger mere der — så trangt var det.

Statsadv.: Tror De ikke politi Andersen kunde gå midtefter veien — fra spissen av toget og bakover?

— Neida — det var helt umulig.

— De sier at De var sammen med Berby hele tiden. De har ikke bare et sieblikk sluppet Berby av sinene da?

— Neida.

— Berby skulde ha strukket sig over nøen som stod foran ham og da tatt Gundersen om halsen?

— Nei — det så jeg ikke. Jeg har kjent Berby fra 1917, og det er en umulighet at han har tatt noen i strupen. Det var taktisk klokt av Berby å være så aggressiv som han var. Hadde han ikke optrådt slik er det ikke godt å vite hvordan det hadde gått.

Vidnet blev grunnet han selv står som tiltalt i en Menstadsak, ikke edfestet.

Rørlegger Reidar H. Dahl, Porsgrunn, hadde vært med i toget som musikker.

Lie: Hvad spiller De?

— Alt i smessing. (Latter).

— Men hvad slags instrument brukte de den dagen da?

— Trompet.

Angående optrinet da toget blev stoppet fortalte vidnet at lensmannen hadde tatt Berby om livet. Jeg hørte Berby si til lensmannen at det var ikke noe å bry sig om ham, da det var nok andre bak. Mengden ropte på musikk.

— Og dere spilte?

— Ja da.

Nede ved porten hadde Berby sagt: «Stopp, vi greier ikke porten likevel».

Lie: Hadde dere fått beskjed om å gå bare til porten?

— Vi hadde fått ordre om ikke å gå helt fram til porten, da det kunde [illegible]

— Hvor [illegible] instrumentet?

— Vi trykt for instrumentet.

Vidnet fortalte at trykket var [illegible] Med hensyn til [illegible] hadde vidnet inntrykk [illegible]

[illegible] Berby [illegible]

[illegible] Hvad [illegible] Nielsen [illegible]

[illegible] Forsøk [illegible]

[illegible] Det er [illegible]

[illegible] Det er [illegible]

[illegible] Det er

Skiftelsen norsk Okkupasjonshistorie 2014

avtalt at man kun skulde gå til porten.

Det var mig og ikke Paulsen, Andersen vilde stoppe.

Arbeider Erling Andreas Knutsen, Skien, hadde vært musikant i toget. Vidnet hadde sett at politikonstabel Andersen forsøkte å stoppe toget. Han tok også tak i mig i brystet og sa jeg skulde stoppe.

Lie: Var det andre enn Dem i musikken Andersen tok tak i?

— Ikke det jeg så.

Politimann Karl Andersen blev atter kalt frem. Vidnet hadde sagt, at han tok fatt i Paulsen for å stoppe musikken.

Lagmannen foreholder Andersen vidnet Knutsens forklaring. Men Andersen fastholder sin forklaring i ett og alt. Det kunde godt hende han kunne ha kommet nær Knutsen også, men han tok fatt i Paulsen.

Vidnet Dahl kunde si at han så at Paulsen ikke blev tatt fatt i av Andersen. Det er ikke sant hvad denne politimann sier!

Lagm.: Ta det med ro, ikke fullt så hissig!

Fabrikkarbeider Johan C. Johansen, Stathelle, hadde sett Berby i toget. Han hadde også hørt Berby si da toget møtte politisperringen: «Dette blir det jaggu spetakkel av». Inne på tomten hadde vidnet sett Berby to gange, men han foretok sig ikke noe særskilt.

Arbeider Gunder Bjurholt, Eidanger, hadde gått sammen med Berby og Heldal over de nedtrækkede gjerder. Da de kom ned til kontorbygningen satt Hjalmar Gundersen på trammen — sammenkrympet.

Lie: Og De gikk ved siden av Berby hele tiden.

— Ja.

— Så De at Berby noengang tok Hjalmar Gundersen i strupen?

— Nei, og Berby er ikke den mann som har tatt Gundersen i strupen.

Der opstod nu endel debatt mellem statsadvokaten og vidnet om hvorvidt Berby hadde tatt Gundersen i strupen. Vidnet mente at Gundersen var strupet før han og Berby kom ned, og Berby kunde jo ikke gjøre det, for han kom ned.

Statsadv. vilde gjerne vite, hvordan vidnet kunde vite det. Vidnet sier at Gundersen satt på en tram og Gundersen sa han satt på en tønne.

Bjurholt hevdet at han hadde hørt det av noen, men han kunde ikke si av hvem.

Lagm.: Dette ordskifte hører nærmest hjemme i prosedyren.

Tora Pedersen, gift med tiltalte Isidor Pedersen, var villig til å avgi vidneforklaring. Vidnet hadde ikke vært med i demonstrasjonstoget den 9. juni men hadde vært hjemme.

Lie: Hvad slags klær hadde Deres mann 9. juni.

— Lys grå dress og stråhatt.

— Men han var vel flere dresser?

— Men den blå dressen var hos skredderen.

— Hvor befant Deres mann sig da politikonstabel Andersen for første gang kom ut for å se på Deres mann under efterforskningen?

— Han lå på divanen og hvilte middag.

Karl Andersen blev atter avhørt, men fastholdt sin forklaring. Vidnet kunde i samme sake anledning bemerke at Pedersen den dagen kan og politibetjent Rønne kom ut til ham, skjelte ut og vilde som hadde gitt politiet opplysninger.

Frk. Ingeborg Gundersen, Helsyl, bodde i nærheten av Isidor Pedersen ute på Hersya. Hun hadde vært i tiltaltes hjem da han kom hjem. Hun hadde lagt merke til at han hadde stråhatt og lys dress.

Lagm.: Hvordan var De kledd? Jeg mener det rode for han hadde skred-

[illegible]

Politibetjent Herman Mellby, Poregrunn, hadde hatt vakt ved søndre porten, men hadde kommet op til hovedporten da gjerdet falt.

Fru Helma Gudbrandsen, Borgestad, gift med en av kontraktsarbeiderne. Vidnet hadde sett at Halvorsen blev ført av to fyrer op på kjellertaket. Der blev han stilt op.

Statsadv.: Kjenner De de to fyrene.

— Den ene kjenner jeg igjen i Karlsen.

Vidnet hadde også sett at de fordret at Halvorsen skulde ta av sig luen. Han lystret ikke. Men da blev luen revet av ham.

To andre fulgte ham ned av taket igjen.

Karlsen benektet at han førte Halvorsen op på kjellertaket.

Mellearbeider Sverre Lauranseen, Skien, var blitt hentet fra sykehus, hvor han nettop var blit utskrevet efter en operasjon. Vidnet hadde vært med i toget og gikk sammen med Lundin og Einar Eriksen. Vi var ca. 30 meter foran den første porten, da Eriksen sier: Nu tror jeg porten går. Like efterpå blev han borte.

Haneteen: Tror De Eriksen kunde ha vært med på å rive ned porten?

— Umulig.

Statsadv.: Er De sikker på at porten gikk ned det samme han sa det?

— Jeg tror det, for med det samme begynte massene å sette sig i bevegelse.

Banefornmann Lars Sjøblom, Menstad, hadde ikke vært ved portene, da disse blev sprengt. Vidnet hadde imidlertid måttet ta sig av en mann som fikk et anfall der, så han hadde sett lite til selve optrinnet.

Sporskifter Einar Lia, Menstad, opholdt sig i lokomotivstallen den 2. juni. Noen hadde kommet og anmodet oss om å gå ut. Vi bad da om å få snakke med Berby. Vidnet hadde tilslutt måttet gå spissrot mellem massene.

Kondukter G. Gulbrandsen, Menstad, hadde blitt jaget ut av husene. Dette vidne hadde også måttet løpe spissrot, men hadde ikke blitt forsømmet.

De trengende i Sauherad.

Herredsstyret bevilger 500 kroner.

Desuten har man 1000 kroner av legatpengene til utdeling.

I Sauherad herredstyres møte igår forelå skrivelse fra Nes arbeider- og småbrukerparti om bevilgning til trengende til jul. Neden var nu større enn noensinne før og foreningen håpet på at herredstyret vilde strekke sig lengst mulig her.

Ordf.: Såvidt jeg husker bevilget herredstyret ifjor 500 kr. til utdeling til jul.

Joha. Pedersen talte for at kommunen her måtte strekke sig lengst mulig. 500 kroner rakk ikke så langt.

Hartvig Moen vilde støtte andragendet. Man kunde bevilge 500 kroner som ifjor.

Sv. Ness: I mange hjem er der nu virkelig ned, og arbeidsledigheten er stor. En bevilgning er på sin plass.

Leikvang: Kan kommunen skaffe penge, vil jeg være med på bevilgning.

Harald Gunheim var mot å utdele et slikt bidrag av kommunekassen. Han vilde foreslå at et bidrag blev utdelt av Nes sognekasse hertil og at bidraget blir utdelt av Nes sykepleieforening.

Rugås talte for bevilgning til de trengende til jul.

R. Sunde: Forsåvidt det er for å lindre ned, er jeg enig med Gunheim i en slik bevilgning og da der foreligger kun andragende fra Nes arbeiderforening bør saken behandles som sognesak for Nes.

Sv. Ness: Det er så og si kjepphester å oprette partigrenser i en slik sak. Og dette er i hei grad utiltalende. Bevilgningen skal jo komme begge sogn tilgode og da kan det bli det samme, hvor fra andragendet kommer.

Ordf.: Ja, henstillingen er stilet til herredstyret ikke til sognet.

Harald Gunheim vilde bare bemerke, at det var ingen partisak fra hans side, men saken burde ordnes sognevis.

Hartvig Moen: De som hadde med utdelingen ifjor å gjøre, tok ikke partihensyn, men bare hensyn til dem som var mest trengende.

R. Sunde kjente ikke nettop til så megen nødlidende i Sauherad.

Olav Holtan: Der er jo lite penge i kommunekassen, men jeg vil allikevel være med på samme bevilgning som ifjor. Noen klager over utdelingen ifjor har jeg ikke hørt, og en bevilgning vil komme godt med, da mange familier har det ondt.

Sv. Ness bemerket til R. Sunde, at han hadde hørt mange eksempler på den skrikende nød, som nu herjet i mange familier.

Haugedal: Når Sunde sier at der ingen nød er, tar han grundig feil. Han må da ikke kjenne til forholdene. Nettop nu er det påkrevet å gi en slik bevilgning.

Hans St. Sauar: Kommunens stilling tilsier å vise den største varsomhet. Foruten det som kommunen bevilger til trengende til jul, må vi også huske på, at vi har rentene av legatpengene — ca. 1000 kroner — som også utdeles til trengende. Det hjelper jo ikke så lite. Med dette beløp og litt fra hver sognekasse kunde man klare sig.

Hartvig Moen: Til renterne av disse legater er der for flere vedkommende knyttet klausler om, at ingen utdeling kan ikke til folk som ønyter fattigunderstøttelse. Og bidragene til de nødlidende er også så knappe, at de 500 kroner ikke vilde strekke langt. Hvis man ikke hadde disse legatpengene ville det bli [illegible]

[illegible]

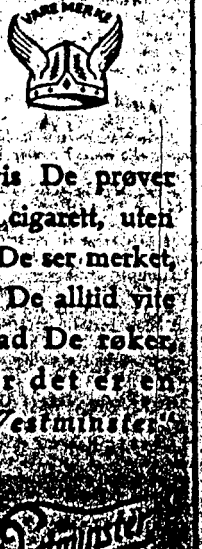

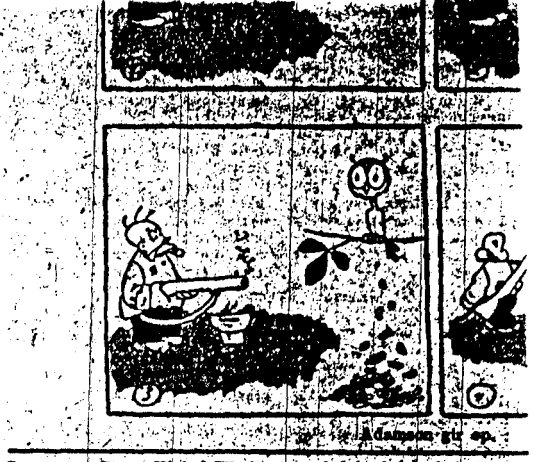

Sogneprest Steen, Eivind Klevat, Joha. Pedersen, J. Sundsvaleb, lærer Flathus, Sv. Ness, Hans Langjordet, Rollev Steinsrud, Aslak Sandland, Hartvig Moen og Hans Nordli.

Gunheim nye skolehus.

Arbeidet settes igang.

I Sauherad herredstyres møte igår refereres skrivelse fra skolestyret om, at skolestyret enstemmig hadde besluttet å ønske H. Fosheims skolehus for 7450 kroner. Fosheim oplyste at han kunde påbegynne arbeidet straks avvis kommunen kunde forskutere til innkjøp av materialer, anslått til 800 kroner.

Efter forslag av ordføreren gikk man enstemmig med harpå.

Ukens mixture.

Man pøser sø snart på [illegible] rengjøring men dreier vel ennu en gang.

Chaufførene venter på valgajaukjøring, mens andre studerer på fedtlser og smøring, f. eks. vår fru Koren Lund.

I morgen vil hundreder små konfirmanter forvandles til kvinner og menn, og gaver vil strømme fra onkler og tanter.

Med ny paraply og kalosjer og vanter vi ser dem på mandag igjen.

Nu granskes vi sommerens Menstad-opslser og prøver så godt som vi kan å finne forskjellen på alvor og leier mens tiltalte står foran skranken og skaler og kan ikke huske det grand.

Vi proppes med lister og valgpropaganda, det surrer ved kveld og ved kyr. Men la oss nu håpe at alle på mandag vil gå med den riktige liste i hånda — til bøte for bes og vår by.

Mikel.

Grensene mellem Nes og Lunde.

I Sauherads herredstyres møte igår forelå der skrivelse fra justisdepartementet om opnevnelse av kjentmenn, som kunde påvise grensene mellem Nes og Lunde ved den geografiske opmålings kartlegning av disse sommeren 1932.

Herredstyret valgte som kjentmenn Ole H. Skogen, St. Nesgandel og H. Holtvegen.

Skiens Sanitetsforening

[illegible]

[illegible] Sauherad [illegible]

[illegible]

[illegible] Sauherad [illegible]

[illegible]

[illegible] Sauherad [illegible]